

**č. 100/1931 Sb. z. a n.), platí o přerušení řízení nesporného obdobně předpis § 192, odst., 2 c. ř. s.**

(Rozh. ze dne 29. září 1937, R I 1086/37.)

Pozůstalostní soud zamítl v pozůstalostní věci po Václavu G. návrh zůstavitelovy dcery Anny Sch., aby bylo přerušeno pozůstalostní řízení až do pravoplatného rozhodnutí sporu, který byl zahájen pod Cpr 263/36 u okresního soudu v K. V. proti uvedené pozůstalosti. Rekursní soud potvrdil napadené usnesení.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody:

Stěžovatelka se domáhá svým návrhem, aby bylo pozůstalostní řízení přerušeno až do pravoplatného rozhodnutí sporu, který vede pod Cpr 263/36 u pracovního soudu v K. Tomuto návrhu nižší soudy nevyhověly. Podle § 34 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. jest v nesporném řízení, není-li v řečeném zákoně ustanoveno jinak, užití obdobně ustanovení zákona o řízení sporném, týkajících se ústního jednání (§§ 171 až 225 c. ř. s.), tedy i § 192, odst. 2, c. ř. s. Proti usnesení v řízení nesporném je právně možný rekurs (§ 35, odst. 1, zák. č. 100/1931 Sb. z. a n.), anebo dovolací rekurs (§ 46, odst. 3, téhož zákona), pokud není vyloučen výslovným zákonným ustanovením. Ustanovení druhého odstavce § 25 uvedeného zákona nemá v souzené věci významu, neboť to ustanovení má na mysli pouze případy, kde bylo řešení předurčující otázky odkázáno na řízení sporné nebo správní. V souzené věci však k takovému odkazu vůbec nedošlo. Je proto podle § 192, odst. 2, c. ř. s. a § 34 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. nepřipustný dovolací rekurs, kterým se napadá usnesení rekursního soudu potvrzující usnesení prvního soudu, jímž návrhu stěžovatelčinu na přerušení pozůstalostního řízení nebylo vyhověno, a bylo jej odmítnouti, když tak neučinil již soud prvního stádia (§§ 39, odst. 1, a 46, odst. 3, téhož zákona).

**Čís. 16334.**

**Pojištění smluvní.**

K výkladu ustanovení všeobecných pojistných podmínek, že pojistník jest povinen zapraviti první prémii s vedlejšími poplatky v době, která jest v pojistce stanovena jako počátek pojištění.

Jestliže počátek pojištění podle pojistky nastal dříve, než byla pojistka vystavena a pojistníku doručena, a tím se splnění takového ujednání o době splatnosti první prémie stalo nemožným, nelze pokládati, nebylo-li ujednáno něco jiného, celou pojistnou smlouvu za neplatnou pro nemožnost plnění (§ 878 obč. zák.), nýbrž jest toliko dotčené ustanovení všeobecných pojistných podmínek o době splatnosti první prémie neplatné. V takovémto případě nastává podle § 904 obč. zák. splatnost první prémie ihned, t. j. bez zbytečného průtahy po uzavření pojistné

**smlouvy (doručení pojistky pojistníku). Zažaloval-li pojistitel první prémii v tříměsíční lhůtě stanovené v uvedených pojistných podmínkách, plynoucí ode dne zákonné splatnosti, jest žaloba podána včas a nelze míti za to, že pojistitel ustoupil od pojistné smlouvy.**

(Rozh. ze dne 29. září 1937, Rv I 649/36.)

Žalovaný učinil dne 8. června 1934 po jednání s jednatelem žalující pojišťovny Slavojem Z. žalobkyni návrh vlastnoručně jím podepsaný na pojištění svršků proti krádeži vloupáním do výše 21.000 Kč, zavázav se platiti prémii po 130 Kč 95 h ročně. Pojištění bylo sjednáno na dobu 15 let, t. j. do 10. června 1949, ježto mělo začíti dne 10. června 1934 o 12. hodině polední. Uvedený pojistný návrh žalující pojišťovna přijala a zaslala žalovanému pojistku č. 69.893, datovanou dne 11. června 1934. Tvrdíc, že žalovaný nezaplatil první pojistnou prémii, domá se na něm žalující pojišťovna žalobou podanou dne 15. září 1934 zaplacení první prémie 130 Kč 95 h a výloh 5 Kč 05 h, úhrnem 136 Kč s přísl. Za řízení v prvé stolici učinila žalobkyně mezitímní návrh určovací, aby bylo zjištěno trvání pojistné smlouvy mezitímním rozsudkem, ocenivši hodnotu sporu částkou 2.100 Kč. Soud první stolice zamítl žalobu, uznáv zároveň, že pojistná smlouva ze dne 11. června 1934 netrvá po právu. O d v o l a c í s o u d potvrdil napadený rozsudek, prohlásiv dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí (čl. I č. 2 zák. č. 251/1934 v doslovu čl. I zák. č. 314/1936 Sb. z. a n.). D ů v o d y: Podle § 1288 obč. zák. vzniká pojistná smlouva, převezme-li někdo na sebe nebezpečení škody, která může jiného postihnouti bez jeho zavinění, a slíbí-li mu za určitou cenu plniti vymíněnou náhradu. Pojistitel ručí při tom za náhodnou škodu a pojištěný za slíbenou cenu. Podle § 1291 obč. zák. jest pojistná smlouva neplatná, bylo-li pojištěnému známo již v době sjednání smlouvy, že věc vzala zkázu, nebo bylo-li známo pojistiteli, že jest mimo nebezpečí. Má-li tedy dojít k platné pojistné smlouvě, musí býti mezi smluvci sjednána pojistná smlouva, která obsahuje označení nebezpečí, pro které se pojištění děje, na jakou dobu, za jaké prémie a dobu, kdy jsou prémie splatné. V souzeném případě se žalovaný podle pojistného návrhu jím podepsaného dal dne 8. června 1934 pojistiti u žalující pojišťovny proti škodě vloupáním až do částky 21.000 Kč na 15 let, počínaje dnem 10. června 1934, až do 10. června 1949 do 12. hodiny polední s tím, že se pojistné bude platiti předem v ročních lhůtách. Podle čl. 8 č. 1 všeobecných pojistných podmínek pro pojištění proti škodám vzniklým krádeží vloupáním, jež jsou součástí pojistného návrhu, jest pojistník povinen zapraviti první prémii i s vedlejšími poplatky, není-li nic smluveno, v době, která jest jako počátek pojištění v pojistce stanovena, a dle č. 2 řečeného článku nastane-li pojistná příhoda před zaplacením, jest pojistitel prost závazků plniti, leč by byl nárok na prémii soudně uplatňoval. Návrh pojistné smlouvy ze dne 8. června 1934 byl pak pojišťovnou přijat dne 11. června 1934, tedy teprve v době, po které se měla již pojistná smlouva počítati, totiž již po 10. červnu 1934. V písemném přijetí totožné pojistky

č. 69.893 však není žádná zvláštní lhůta k placení první pojistné prémie některou ze stran určena a platí tedy čl. 8 řeč. všeob. poj. podmínek, že první pojistná prémie je splatná dne 10. června 1934, tedy ještě před smlouvou. Umluvili tedy smluvci nemožnou věc, že se totiž má platit první prémie před učiněnou smlouvou. Nutno proto pokládati podle § 878 obč. zák. za neplatnou pojistnou smlouvu, obsahuje-li právě uvedenou nemožnou součást plnění, a to se zřetelem na to, že splnění smlouvy jest od počátku v této části nemožné, a že pojistnou smlouvu jest pokládati za jednotnou. Není tedy sporná pojistná smlouva po právu. Předpis o zpětném pojištění, obsažený v § 7 zák. o poj. smlouvě č. 501/1917 ř. z., nenabyl dosud účinnosti a také podle přednesu stran nebylo ujednáno, že by pojistná smlouva měla platnost již v době před sjednáním písemné smlouvy, tedy bez zřetele na pozdější snad uzavření smlouvy. Pokud žalující pojišťovna tvrdí, že se splatnost první prémie posunula po přijetí pojistného návrhu doručením pojistky dne 15. června 1934 se dne 10. června 1934 na den 15. června 1934, není pro její názor ve spisech dostatečného podkladu, neboť § 8 řeč. všeob. poj. podmínek, obsažený též v pojistce, tomu zřejmě odporuje, neboť stanoví přesně den splatnosti, a žalující pojišťovně nebylo snad smluvně ponecháno, aby sama určovala podle své libosti podpisem pojistky a jejím doručením splatnost prémie bez zřetele na sjednanou smlouvu. Kdyby byl správný názor žalující pojišťovny, že jest pojistná smlouva platná, bylo by podle ní pokládati první prémii za splatnou již dne 10. června 1934 a bylo by dle čl. 8 všeob. poj. podmínek hledíc na to, že do tří měsíců ode dne splatnosti nárok na zaplacení prémie nebyl zažalován, míti za to, že pojišťovna odstoupila od smlouvy, a tedy ani v té případnosti by nebyla žaloba o zaplacení první prémie odůvodněna, když byla podána teprve dne 15. září 1934, totiž po uplynutí tříměsíční lhůty. Nebylo tudíž odvolání vyhověno a rozsudek prví stolice potvrzen.

Nejvyšší soud uznal podle mezitímního návrhu určovacího, že se zjišťuje, že právní poměr, t. j. pojistná smlouva ze dne 11. června 1934 č. 69.893 trvá po právu.

#### D ů v o d y:

V souzeném případě byla ujednána doba splatnosti první prémie čl. 8, odstavec 1, všeobecných pojistných podmínek, a to tak, že splatnost měla nastati v době, která jako počátek pojištění jest stanovena v pojistce. Tento počátek pojištění nastal podle pojistky dne 10. června 1934, pojistka však byla vystavena až dne 11. června 1934. Poněvadž se pojistná smlouva zpravidla uzavírá teprve doručením pojistky (rozh. č. 6686 Sb. n. s.) a poněvadž pojistník nebyl povinen platit prémii před uzavřením smlouvy, je splnění ujednání o době splatnosti první prémie nemožné. Tím se však nestala celá smlouva neplatnou, poněvadž § 878 obč. zák. stanoví, že je-li ujednáno zároveň možné a nemožné plnění, je smlouva platná co do možného plnění, jestliže nevychází ze smlouvy na-

jevo, že nelze žádný smluvní článek oddělit od druhého. Že by uvedené nemožné plnění nemohlo být od ostatních kusů smlouvy odděleno, nebylo ve sporu ani namítáno, že smlouvy samé to neplyne a nelze z ní ani vyvoditi, že jednou z podstatných částí smlouvy bylo ujednání o době splatnosti první prémie, na němž by měla záviseti platnost celé smlouvy. Ani podle § 1288 obč. zák. není zákonným předpokladem platnosti pojistné smlouvy ujednání o době splatnosti první prémie. Odvolací soud také žádnými skutečnostmi neodůvodňuje svůj názor, že oddělení ujednání o době splatnosti první prémie od ostatních částí smlouvy nebylo podle úmyslu stran možné. Jde tu sice o samočinné zpětné pojištění, ale ani to nesevčí o neplatnosti celé smlouvy, i když ustanovení § 7, odst. 2, zák. č. 501/1917 ř. z. o zpětném pojištění nenabylo účinnosti. Neboť § 1288 obč. zák. to výslovně nevylučuje a podle § 1291 obč. zák. jest pojistná smlouva neplatná jen v případech tam uvedených, v podstatě obdobných s těmi, jaké uvádí řečený § 7, odst. 2, zák. č. 501/1917 ř. z. V souzené věci však nejde o žádný z dotčených případů. Nelze proto považovati celou pojistnou smlouvu za neplatnou a jest ji vyložiti tak, jakoby onoho neplatného ujednání o době splatnosti první prémie tu vůbec nebylo, takže nastává její splatnost podle zákona; neboť i smluvci, kdyby byli věděli v době uzavření smlouvy o neplatnosti onoho ujednání a nebyli by je odstranili, nemohli by si rozumově jinak dobu splatnosti vykládati. Jest tu proto užití § 904 obč. zák., podle něhož lze plnění požadovati ihned, totiž bez zbytečného odkladu. To znamená, že první prémie byla splatná ihned po uzavření pojistné smlouvy, jak to má na mysli dosud účinné ustanovení § 23, odst. 2, zák. č. 501/1917 ř. z. Prvým soudem bylo zjištěno a napadeno to nebylo, že pojistka byla odeslána žalovanému dne 14. června 1934. Nebylo sice zjištěno, kdy byla žalovanému doručena, to však není na závadu, poněvadž, i kdyby pojistka byla bývala doručena žalovanému rovněž již dne 14. června 1934, nastala by doba splatnosti nejdříve příštího dne, to jest dne 15. června 1934, neboť placením ihned — bez zbytečného odkladu — nelze rozuměti okamžité plnění, nýbrž musí býti popřáno dlužníku aspoň tolik času, aby si mohl plnění připravit a provésti, a stačilo by, kdyby byl plnil příštího dne, to jest dne 15. června 1934. Podala-li tedy pojišťovna žalobu o zaplacení první prémie dne 15. září 1934, podala ji včas v tříměsíční lhůtě, ustanovené v čl. 8, odst. 2, všeob. poj. podmínek.

### Čís. 16335.

#### Odpovědnost notáře.

Ve sporu o náhradu škody, vedeném prodátelem proti notáři (notářskému substitutovi) z porušení převzatého závazku, že trhovou smlouvu smluvci již podepsanou nedá zapsati do veřejných knih, dokud kupitel nesloží zbytek trhové ceny, ale pod podmínkou, že nebude hroziti nebezpečí, jest nutno zkoumati, zda se zřetelem na neknihovní dluhy prodátele a na chování jeho neknihovních věřitelů bylo se obávati, že